

OŠ Budaševo-Topolovac-Gušće

Istraživanje na školskoj razini o navikama čitanja učenika trećih i četvrtih razreda.

Učiteljica razredne nastave Ljiljana Slunjski i stručna suradnica knjižničarka Mirjana Čubaković provele su školsko istraživanje o navikama čitanja učenika trećih i četvrtih razreda MŠ Budaševo.

Cilj i polazišne pretpostavke

Istraživanjem se želi dobiti uvid u čitateljske navike učenika, a ujedno ispitati koji su njihovi interesi i što im je presudno kod biranja djela za čitanje, koliko često čitaju, iz kojih razloga čitaju, koje vrste tekstova čitaju i zašto, koji su im omiljeni autori te što utječe na njihova razmišljanja i stavove o čitanju. Učitelji i knjižničari imaju važnu zadaću u odabiru sadržaja, strategija i oblika rada kojima učenicima nastoje približiti čitanje i osvijestiti njegovu važnost. U razrednoj nastavi to može biti presudno u stvaranju učeničke motivacije za čitanje, kako u školskom čitanju, tako i izvanškolskom.

Rezultati bi mogli biti korisni ponajprije učiteljima i knjižničarima jer će na temelju njih moći usmjeriti svoj rad s učenicima, odnosno odabrati sadržaje, strategije i oblike rada kojima će kod svojih učenika povećati motivaciju za čitanje, posebno ono izvanškolsko.

Temeljni cilj ovog istraživanja je utvrditi kakve su čitateljske navike i interesi učenika trećeg i četvrtog razreda MŠ Budaševo.

Pretpostavke:

Pretpostavka 1: Učenici trećih i četvrtih razreda vole čitati.

Pretpostavka 2: Učenici trećih i četvrtih razreda prosječno pročitaju jednu knjigu mjesečno.

Pretpostavka 4. Učenici bi više čitali kad ne bi bilo lektire

Pretpostavka 3. Učenici trećih i četvrtih razreda ne vole čitati poeziju.

Metode istraživanja

Istraživanje je provedeno u OŠ Budaševo-Topolovac-Gušće, u trećem i četvrtom razredu MŠ Budaševo. Ukupno je anketirano 27 učenika, 12 učenika i 15 učenica (73% učenika 3. razreda i svi učenici 4. razreda.)

Za ispitivanje se koristila metoda anonimne ankete koja kao osnovni izvor podataka na postavljena pitanja koristi osobne iskaze i mišljenja ispitanika.

Anketa je sadržavala 18 pitanja, od kojih je na neke od njih trebalo odgovoriti odabirom već ponuđenog odgovora, a na neka se pitanja očekivalo upisivanje učeničkih odgovora. Anketiranje je provedeno 24. svibnja 2024. Rezultati su obrađeni statističkom metodom izračunavanja podataka i prikazani u nastavku.

Anketni upitnik ispunilo je više učenica nego učenika.

92,9 % učenika trećeg razreda voli čitati dok se taj trend u četvrtom razredu smanjuje na 69,2%. (potvrđena prva pretpostavka). U trećem je razredu postotak učenika koji čitaju jer vole, veći nego u četvrtom razredu. Učenici vole čitati jer ih čitanje čini sretnim, čitanjem smanjuju vrijeme koje bi proveli na mobitelu, razvijaju maštu i usvajaju čitateljske kompetencije. Oni koji ne vole čitati (čak 80% su djevojčice) kao razlog navode da im čitanje oduzima vrijeme te da knjige imaju previše stranica.

Učenici čitanje vezuju najviše uz učenje i školske obveze 55,6%, te slobodno vrijeme i užitek 40%.

U slobodno vrijeme najviše učenika iz zabave čita dva do tri puta tjedno. Jednu knjigu tjedno pročita 85,7 % učenika 3. razreda i 61,5 % učenika 4. razreda, što pobija pretpostavku da učenici pročitaju prosječno jednu knjigu mjesečno (70,4 % učenika pročita jednu knjigu tjedno).

Učenici čitanje koje sami izaberu doživljavaju kao mogućnost novih saznanja, nešto što im ispunjava slobodno vrijeme, potiče na razmišljanje i razvija maštu. Kada u školi ne bi bilo čitanja lektirnih naslova, 92,9 % učenika 3. razreda i 61% učenika 4. razreda i dalje bi čitalo.

Učenici knjige najviše biraju prema temi, naslovu i preporuci učiteljice, članova obitelji i knjižničarke.

Učenicima 3. razreda podjednako su omiljene sve književne vrste, dok su učenicima 4. razreda najomiljenije književne vrste roman i poezija, što pobija pretpostavku da učenici ne vole čitati poeziju.

Najviše ih zanimaju pustolovne, realistične i humoristične teme. Dobrom knjigom smatraju onu koja govori o temi koja im je zanimljiva, onu čiju radnju razumiju i koja ih nečemu nauči.

Većina se učenika slaže s tvrdnjom da čitanje obogaćuje njihov jezični izraz.

92,9 % učenika 3. razreda i 53,8% učenika 4. razreda ima svog omiljenog autora.

Omiljeni naslovi učenika 3. i 4. razreda: Vlak u snijegu, Miševi i mačke naglavačke, Čudnovate zgrade šegtra Hlapića, Heidi, Dnevnik Pauline P., Gregov dnevnik, Emil i detektivi, Biografija Nikole Tesle.

Zaključak

Ovim istraživanjem potvrđena je samo prva pretpostavka. Rezultati istraživanja pokazali su da učenici smatraju da čitaju dovoljno i s radošću te da više čitaju u trećem nego u četvrtom razredu. Interes učenika trećeg razreda veći je od interesa učenika četvrtog razreda.

Ne može se zanemariti da od 7,1 % učenika 3. razreda i 30,8% učenika 4. razreda koji ne vole čitati čak 80% su učenice. Vrlo je mali postotak učenika koji pročitaju nekoliko knjiga godišnje, a samo jedan učenik ne pročitati niti jednu knjigu. Vrlo je mali postotak učenika koji pročitaju nekoliko knjiga godišnje, a samo jedan učenik ne pročitati niti jednu knjigu. Postavlja se pitanje na koji način motivirati te učenike na čitanje. Osim roditelja koji imaju najveći utjecaj na formiranje čitateljskih navika prije polaska u školu, važnu ulogu u školi imaju učitelj i knjižničar. Dobivenim rezultatima omogućen je uvid u interese učenika što će služiti poticanju jačih strana učenika u cilju aktivnijeg pristupa čitanju. Učiteljeva sloboda odabira književne vrste i kreativnih metoda interpretacije istih doprinosi razvoju želje za čitanjem, a važna je i uloga školskog knjižničara koji ima veliku slobodu u ponudi raznovrsnih sadržaja kroz pristup različitim izvorima znanja, aktivnostima, projektima i ostalim sadržajima. Ovim istraživanjem naglašena je i važnost prilagodbe književnih sadržaja učenicima koji ne vole čitati, kako bi se povećala njihova motivacija za čitanje, što je presudno za njihov obrazovni razvoj i ljubav prema knjigama.

Mirjana Čubaković

Ljiljana Slunjski